

ข้อจำกัดอำนาจของอนุญาโตตุลาการ: บทเรียนจากข้อพิพาทชื่อโดเมนฮังการี

โซลตัน โนวัก (บริษัทกฎหมายเทย์เลอร์ เวสซิง บูดาเปส)/30 มกราคม 2563

นับเป็นเวลาหลายปีที่ข้อพิพาทเกี่ยวกับชื่อโดเมนฮังการี โดยส่วนใหญ่ได้รับการตัดสินโดยฟอรัมการระงับข้อพิพาททางเลือก ที่ดำเนินการโดยสภาผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตของฮังการี (*'Internet Szolgáltatók Tanácsa'*, เรียกโดยย่อว่า "ISZT") แม้ว่ากระบวนการจะเป็นไปตามนโยบายการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับชื่อโดเมนสากล (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy) ที่กำหนดโดยองค์กรความร่วมมือด้านการจัดสรรชื่อและหมายเลขทางอินเทอร์เน็ต (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers ("ICANN")) จุดเริ่มต้นของกระบวนการในฮังการีนั้นมาจากคำตัดสินของศาลฎีกาฮังการี ในปี 2546 ซึ่งศาลพิจารณาว่าข้อตกลงในการยื่นข้อพิพาทเกี่ยวกับชื่อโดเมนต่ออนุญาโตตุลาการภายใต้กฎที่กำหนดโดย ISZT นั้นไม่มีผลตามกฎหมายและเป็นโมฆะ คำตัดสินดังกล่าว ซึ่งเป็นการดำเนินคดีคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คำถามที่น่าสนใจเกี่ยวกับที่มาและข้อจำกัดของอำนาจของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งยังคงใช้ได้จนถึงทุกวันนี้ จะเป็นการสรุปคำตัดสิน และวิเคราะห์คำถามการยื่นข้อพิพาทของโดเมนต่ออนุญาโตตุลาการ โดยผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมน ถือเป็นกรณียื่นคำร้องที่ถูกต้อง โดยอ้างว่าชื่อโดเมนที่จดทะเบียนละเมิดสิทธิของตน หรือไม่

เส้นทางสู่ศาลฎีกา

สิ่งสำคัญที่ควรทราบแต่แรกก็คือ ไม่มีรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐที่รับผิดชอบระบบชื่อโดเมน ("DNS") DNS ทั่วโลกได้รับการจัดการผ่านโครงสร้างภายใต้คำสั่งของ ICANN องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัญญากับสำนักงานจดทะเบียนที่ได้รับการรับรองทั่วโลกเพื่อจัดการชื่อโดเมนในระดับบนสุด คณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายรัฐบาลของ ICANN ซึ่งระบุว่า DNS เป็นทรัพยากรสาธารณะ ชื่อโดเมนจะต้องได้รับการจัดการเพื่อประโยชน์สาธารณะ การจัดการชื่อโดเมนยังอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐหรือนโยบายสาธารณะอย่างจำกัด และการจัดการชื่อโดเมนในประเทศส่วนใหญ่เป็นการกำกับตนเอง

ในระบบนี้ ISZT ทำหน้าที่เป็นสำนักงานจดทะเบียนสำหรับโดเมนระดับบนสุดของฮังการี ซึ่งก็คือ .hu ISZT ได้ตั้งกฎและขั้นตอนการจดทะเบียนโดเมน ("กฎการจดทะเบียน") ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการชื่อโดเมน สำหรับผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนภายใต้โดเมน .hu นอกจากนี้ กฎการลงทะเบียนยังมีบทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทที่อ้างถึงข้อพิพาทเกี่ยวกับชื่อโดเมนและสิ่งที่เรียกว่ากระบวนการอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจภายใต้กฎของ ISZT

ชื่อโดเมนที่เป็นปัญหาในข้อพิพาทนั้นได้รับการจดทะเบียนโดยผู้รับจดทะเบียนชื่อโดเมน ("ผู้รับจดทะเบียน") ในนามของผู้ยื่นขอจดทะเบียน ("ผู้ยื่นขอจดทะเบียน") ตามกฎการจดทะเบียน แต่ไม่กี่เดือนต่อมา อีกบริษัทหนึ่ง ("ผู้ร้องเรียน") เรียกร้องให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหยุดใช้ชื่อโดเมนดังกล่าวโดยอ้างว่าเป็นชื่อเดียวกันกับชื่อบริษัทที่มีชื่อเสียง หลังจากที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนไม่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องดังกล่าว ผู้ร้องเรียนยื่นคำร้องให้ดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการภายใต้กฎของ ISZT ส่งผลให้มีการอนุญาโตตุลาการเห็นชอบต่อข้อเรียกร้องของผู้ร้องเรียน จากนั้นผู้ยื่นขอจดทะเบียนได้ยื่นคำร้องต่อศาลของรัฐเพื่อคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และในที่สุดคดีดังกล่าวก็มาถึงศาลฎีกาฮังการี

เหตุผลในคำตัดสินใจของศาลฎีกา

หลังจากพิจารณาเหตุผลหลายประการ ในท้ายที่สุดศาลก็ได้มีคำตัดสินชี้ขาดโดยพิจารณาว่ากระบวนการอนุญาตตุลาการภายใต้กฎของ ISZT นั้นเป็นกระบวนการเฉพาะกิจในนามเท่านั้น ศาลได้ข้อสรุปว่าในความเป็นจริง กฎดังกล่าวมีไว้เพื่อการดำเนินการตามกฎหมายที่จะดำเนินการโดย ISZT ในฐานะสถาบันอนุญาตตุลาการถาวร ภายใต้กฎหมายของประเทศฮังการี สถาบันอนุญาตตุลาการถาวรสามารถจัดตั้งขึ้นได้โดยหอการค้าเท่านั้น ในขณะที่ ISZT เป็นเพียงแค่สมาคม ศาลพิจารณาว่า การส่งข้อพิพาทไปยังสถาบันที่ไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย ถือว่า ข้อตกลงอนุญาตตุลาการนั้นเป็นการละเมิดกฎหมาย จึงไม่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย

ยิ่งไปกว่านั้น ศาลยังได้พิจารณาว่าการยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาตตุลาการโดยผู้ยื่นจดทะเบียนชื่อโดเมน ในกรณีของข้อพิพาทใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชื่อโดเมนเพียงเพราะการยอมรับข้อกำหนดทั่วไปของ ISZT นั้นเป็นการละเมิดกฎหมายและนโยบายสาธารณะของฮังการี เนื่องจากกฎการจดทะเบียนจะต้องถูกนำไปใช้กับการจดทะเบียนชื่อโดเมนภายใต้โดเมนระดับบนสุด .hu ศาลฎีกาจึงตีความกฎว่าเป็นข้อบังคับสำหรับภาคส่วนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายชื่อโดเมนศาลแย้งว่าข้อกำหนด “ภาคบังคับ” ของอำนาจของอนุญาตตุลาการนั้นละเมิดทั้งกฎหมายอนุญาตตุลาการและรัฐธรรมนูญของฮังการี

ประการแรก พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการของฮังการีที่มีผลบังคับใช้ ณ ตอนนั้น ระบุว่าบางคดีอาจได้รับการสงวนไว้สำหรับเขตอำนาจศาลเฉพาะของสถาบันอนุญาตตุลาการตามกฎหมาย เนื่องจากดูเหมือนกฎการจดทะเบียนจะให้อำนาจเฉพาะกับคณะอนุญาตตุลาการภายใต้การอุปถัมภ์ของ ISZT โดยไม่มีอาณัติตามกฎหมายดังกล่าว กฎดังกล่าวจึงเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการและไม่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย

ประการที่สอง เนื่องจากรัฐธรรมนูญให้สิทธิทุกคนในการยื่นคำร้องต่อศาล และสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวจะสามารถควบคุมได้ภายใต้พระราชบัญญัติเท่านั้น ศาลฎีกาพิจารณาว่าการกำหนดอำนาจเฉพาะของสถาบันอนุญาตตุลาการสำหรับภาคส่วนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายชื่อโดเมน กฎการจดทะเบียนได้กีดกันผู้ยื่นขอจดทะเบียนจากสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ในเรื่องนี้ ดูเหมือนว่าศาลจะเห็นด้วยกับคณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายรัฐบาลของ ICANN ว่า ชื่อโดเมนจะต้องได้รับการปฏิบัติในฐานะทรัพยากรสาธารณะ และตัดสินว่าการมอบหมายข้อพิพาททั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับชื่อโดเมนให้แก่ระบบยุติธรรมเอกชนที่ไม่มีอาณัติตามกฎหมาย ทำให้การกำกับตนเองของภาคส่วนนั้นเป็นเรื่องสุดโต่งเกินไป

คำวิจารณ์คำตัดสินของศาลฎีกา

แม้ว่าข้อสรุปของศาลจะเป็นข้อสรุปที่ดี แต่ผู้เขียนมองว่าการอ้างเหตุผลนั้นผิดพลาด สิ่งที่ศาลพิจารณาว่าเป็นเหตุผลด้านนโยบายสาธารณะสำหรับการเป็นโมฆะของการยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาตตุลาการผ่านการยอมรับกฎการจดทะเบียนอาจสามารถวิเคราะห์ได้อย่างมีประโยชน์มากขึ้นในแง่ของการยินยอมของคู่กรณีในการดำเนินการอนุญาตตุลาการ

ผู้เขียนมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการให้เหตุผลของศาลฎีกาหลายประการ ประการแรก กฎการจดทะเบียนของ ISZT ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมภาคส่วนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายชื่อโดเมน เนื่องจากไม่มีสิ่งใดที่สามารถขัดขวางผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนในฮังการีมิให้จดทะเบียนชื่อโดเมนภายใต้โดเมนระดับบนสุด นอกเหนือจากโดเมน “hu” ตัวอย่างเช่น ผู้ยื่นขอจดทะเบียนมีอิสระที่จะเลือกใช้ชื่อโดเมน “.com” ซึ่งในกรณีนี้กฎการจดทะเบียนและบทบัญญัติเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการจะนำมาใช้ไม่ได้

ประการที่สองแม้ว่าคำตัดสินจะสรุปได้อย่างถูกต้องว่าการยอมรับกฎการจดทะเบียนของผู้ยื่นขอจดทะเบียนนั้นไม่สามารถผูกมัดผู้ยื่นขอจดทะเบียนให้ยื่นข้อพิพาทใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชื่อโดเมนต่ออนุญาโตตุลาการ แต่ก็เป็นการอ้างเหตุผลที่น่าสงสัยในทางกฎหมาย ซึ่งในความเป็นจริง การให้เหตุผลนั้นพบได้ไม่มากนักในกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือนโยบายสาธารณะเช่นเดียวกับในกฎหมายว่าด้วยสัญญาโดยทั่วไป

การยอมรับกฎการจดทะเบียนในตัวเอง ถือเป็นการสร้างข้อตกลงอนุญาโตตุลาการระหว่างผู้ยื่นขอจดทะเบียนและผู้รับจดทะเบียนเท่านั้น ซึ่งเป็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงการมอบหมายโดเมน ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่สาม การยอมรับกฎการจดทะเบียนของผู้ยื่นขอจดทะเบียนโดเมนอาจถือได้ว่าเป็น “ข้อเสนอ (standing offer)” เพื่อตัดสินชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการว่าบุคคลที่สามสามารถยอมรับกฎการจดทะเบียนในภายหลัง การตีความการยอมรับกฎการจดทะเบียนว่าเป็น “ข้อเสนอ” เพื่อให้ตัดสินชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการนั้นล้มเหลวด้วยเหตุผลสองประการ

ประการแรก การยอมรับกฎการจดทะเบียนโดยผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนไม่ได้ระบุถึงบุคคลที่สาม จากมุมมองที่สอง การยอมรับกฎการจดทะเบียนโดยผู้ยื่นขอจดทะเบียนอาจถือได้ว่าเป็นคำประกาศถ่ายเดียวที่ไม่มีการระบุตัวบุคคล ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งของฮังการีทั้งฉบับก่อนหน้าและปัจจุบันระบุว่าคำประกาศถ่ายเดียวที่ไม่ระบุตัวบุคคลจะมีผลทางกฎหมายตราบเท่าที่ระบุไว้อย่างชัดเจนโดยบทบัญญัติตามกฎหมาย สำหรับการใช้ชื่อโดเมนหรือการยื่นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องต่ออนุญาโตตุลาการ จะไม่มีบทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น การยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการจึงไม่อาจมีผลทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่สามที่ไม่ได้ถูกระบุไว้

ประการที่สอง ตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการฮังการีและอนุสัญญาเวียนนา ข้อตกลงอนุญาโตตุลาการจะต้องเกี่ยวข้องกับ “ความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่กำหนดไว้” ในการยื่นจดทะเบียนโดเมน ความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่กำหนดไว้จะมีขึ้นระหว่างผู้ยื่นขอจดทะเบียนและผู้รับจดทะเบียนเท่านั้น ซึ่งจากมุมมองของกฎหมายอนุญาโตตุลาการ การอ้างอิงทั่วไปถึงข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตระหว่างผู้ยื่นขอจดทะเบียนและบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้องกับชื่อโดเมนนั้นไม่อาจถือได้ว่าการกำหนดไว้แล้วอย่างเพียงพอ

ด้วยเหตุผลทั้งสองประการนี้ การยอมรับกฎการจดทะเบียนโดยผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนไม่อาจถือเป็นข้อเสนอเพื่อตัดสินชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการว่าบุคคลที่สามที่ได้รับผลกระทบในทางหนึ่งทางใดจากการจดทะเบียนโดเมนจะสามารถยอมรับได้ในภายหลัง และนี่คือเหตุผลที่น่าสนใจว่า เพราะเหตุใดกฎการจดทะเบียนจึงไม่สามารถสร้างข้อตกลงอนุญาโตตุลาการที่มีผลผูกพันระหว่างผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนและผู้ร้องเรียน

เกิดอะไรขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา?

หลังคำตัดสินของศาลฎีกา **ISZT ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎการจดทะเบียนของตน** สิ่งสำคัญที่สุดคือการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวได้ก่อตั้งฟอรัม ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้วินิจฉัยข้อพิพาทของ ISZT เพื่อพิจารณาข้อพิพาทระหว่างผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนกับบุคคลที่สาม¹⁾ ที่อ้างว่าชื่อโดเมนที่จดทะเบียนนั้นละเมิดสิทธิของตนในการใช้ชื่อดังกล่าว

ตามนโยบายการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับชื่อโดเมนของ ICANN การยื่นคำร้องขอจดทะเบียนโดเมนโดยผู้ยื่นขอจดทะเบียนชื่อโดเมนนั้นถือเป็นการส่งต่ออำนาจศาลของฟอรัม แม้จะเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สาม หากผู้ร้องเรียนอ้างว่าชื่อโดเมนละเมิดสิทธิของตน ฟอรัมมีอำนาจสั่งการยกเลิกหรือโอนชื่อโดเมนที่พิพาท ซึ่งผู้รับจดทะเบียนจะต้องดำเนินการต่อไป สามารถคัดค้านคำตัดสินของฟอรัมก่อนเข้าสู่ศาลของรัฐ ซึ่งในกรณีนี้ผู้รับจดทะเบียนจะระงับการ

ดำเนินการพิจารณาคดีตามกระบวนการของศาล การเปลี่ยนแปลงนี้มีผลให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการภาคบังคับ
ก่อนหน้านี้ถูกแทนที่ด้วยกระบวนการพิจารณาคดีแบบพิเศษ ซึ่งแม้จะยังคงผูกพันกับผู้ยื่นขอจดทะเบียนโดเมน แต่ ณ
ปัจจุบันกระบวนการดังกล่าวทำหน้าที่เป็นศาลชั้นต้นเท่านั้น และสามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้

แม้ว่าคู่กรณียังคงมีอิสระที่จะยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการภายใต้กฎของ ISZT แต่การก่อตั้งฟอรัมก็ทำให้
จำนวนคดีที่ตัดสินโดยอนุญาโตตุลาการลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ที่มา <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2020/01/30/limits-of-arbitral-competence-lessons-from-a-hungarian-domain-name-dispute/>